

Отже, формування у юристів морально-етичних, ділових якостей, в процесі здобуття на юридичних факультетах університетської освіти — є, на мою думку, пріоритетним і вкрай важливим напрямком діяльності держави та її інститутів.

Список використаних джерел

1. Конституція України. — К., 1996.
2. *Кони А. Ф.* Моральні засади в кримінальному процесі. — М., 1956. — 888 с.
3. *Кравченко Л. В.* Справедливість як вибір. — К., 1998. — 256 с.
4. *Міхневич Л. В., Кожушко С. І., Малютін І. А.* Правознавство для державних службовців: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2013. — 166 с.
5. *Коржанський М.Й.* Недоліки й завдання вищої юридичної освіти в Україні //Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України., — 2001. — № 3. — С. 41.
6. *Копейчиков В.В.* Основи конституційного права України. — К., 1997. — 208 с.
7. *Волинка К.Г.* Теорія держави і права. — К., 2003. — 240 с.
8. *Бесчастний В., Гребеньков Г.* Моральна складова професіоналізму правоохоронців // Віче. — 2012. — № 14 (323). — С. 11.
9. *Тимчик Г.С., Котикова О.М.* Університетська освіта та юридична деонтологія: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2010. — 236 с.
10. *Виталий Кличко.* В Украине достаточно честных людей //Аргументы и факты в Украине. — 2013. — № 25 (880) 19—25 июня. — С. 10.

Стаття надійшла до редакції 29.08.13.

Ю. М. Рижук,

к.ю.н.,

доцент кафедри теорії та історії держави і права
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

**ЮРИДИЧНА ОСВІТА У ДЕРЖАВНОМУ
ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»:
РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ**

Освіта як цілеспрямований вид діяльності на здобуття необхідних знань протягом певного періоду у відповідній сфері зав-

жди пов'язується з її кінцевим результатом: якістю та можливістю практичного застосування здобутих знань. Взаємозалежність зазначених понять є беззаперечною та не вимагає додаткових обґрунтувань щодо їх значимості при оцінюванні кінцевого результату освіти, але потребує з'ясування їх сутності у сфері юридичної освіти в Україні на прикладі юридичного факультету ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (далі ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»).

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» — вищий навчальний заклад з більш ніж сторічною історією, яка бере свій початок зі створення приватного вищого навчального закладу з підготовки кадрів для господарського комплексу Російської імперії. Сьогодні ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» один з найкращих економічних вузів, знаний не лише в Україні, але й за її межами, і не лише через спеціальності економічного профілю, але й юридичного. Однією з особливостей правової освіти у ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» є те, що свого часу юридичний факультет було створено за експериментальною навчальною програмою, яка передбачала підготовку фахівців-юристів з *господарсько-правовою спеціалізацією*, з ґрунтовним вивченням не лише юридичних, а й економічних курсів (нині їх співвідношення становить відповідно 80 % і 20 %) [1, с. 5—6]. Таке співвідношення курсів дозволяє студентам здобути юридичну освіту з необхідними знаннями і у сфері економічної науки, що, зрозуміло, в кінцевому результаті, підвищує рівень конкурентоспроможності випускників-юристів на ринку праці, забезпечуючи потреби як випускника, так і держави, суспільства.

Унікальність робочих програм, за якими здійснюється підготовка юристів у ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», можна зазначити, вбирає в себе економічну спрямованість самого вузу, підвищуючи рівень та якість отриманих знань випускника-юриста. Тісний зв'язок права та економіки, безпосередньо пов'язується з економічною роллю держави, який прийнято розглядати з двох аспектів: активною роллю держави в регулюванні економіки, через неспроможність ринку вирішувати деякі проблеми соціально-економічного характеру, та невтручання держави в економіку, оскільки ринкова економіка орієнтує людину на підприємництво, розвиток і реалізацію своїх можливостей, науково-технічний прогрес [2, с. 511]. А отже, такий підхід до розробки навчальних програм, вважаємо, вдало підкреслює унікаль-

ність юридичного факультету як необхідного структурного елементу вузу, так і відповідає на численні запити суспільства та держави, щодо актуальності питання на попит фахівців-юристів господарського-правового спрямування.

Питання щодо якості та змісту юридичної освіти не позбавлене уваги з боку держави та суспільства вже багато років. Не втрачають ці питання своєї актуальності і сьогодні, що пов'язується з реформуванням стандартів юридичної освіти та запровадженням Болонського процесу навчання. На юридичному факультеті ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» приведено у відповідність до Болонських ініціатив усі робочі навчальні програми наук (дисциплін), розроблено методичку самостійної роботи студента та індивідуально-консультативної роботи з викладачем. З урахуванням того, що освітні стандарти в Україні слід розглядати з таких позицій: державні, галузеві та стандарти навчального закладу [3], то лише у тісному взаємозв'язку та відповідності державних, галузевих і стандартів навчального закладу юридичної освіти можна вести мову про забезпечення високого рівня юридичної освіти, в цілому, та самореалізації кожного окремого випускника-юриста, зокрема.

На сьогодні, погоджуючись з В.Я. Тацієм, до головних проблем у сфері юридичної освіти можна віднести: по-перше, наскільки система юридичної освіти відповідає реальним потребам держави та суспільства; по-друге, наскільки рівень підготовки кадрів відповідає стандартам якості юридичної освіти [3, с. 4—5].

На студентські лави юридичного факультету ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» приходять абітурієнти з різним рівнем підготовки та здатністю сприйняття юридичної науки в цілому. Якщо вести мову про те, що в більшості вузів існувала традиція навчання абітурієнтів на підготовчих відділеннях, і в ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», зокрема, то сьогодні ситуація докорінно змінилася. Нині вступники можуть бути зараховані до вищих навчальних закладів за сумою балів, отриманих під час проходження випробувань оцінених Українським центром оцінювання якості освіти. Слід зазначити, що для юридичних факультетів у вступній кампанії профільною дисципліною визначено історію України, а не правознавство. З урахуванням цього, цілком природним є занепокоєння викладачів щодо готовності першокурсників сприймати власне юридичні дисципліни. Не виникає сумнівів у тому, що історія держави і права України пер-

шокурсниками буде сприйматися через призму історії України, в той час, як не маючи належного рівня знань з основ правознавства, опанувати теорію держави і права, на котрій і базуватиметься все подальше навчання, стає значно складніше. У цьому контексті, факультет має запропонувати уніфіковані програми юридичних наук (навчальних дисциплін) у створювати умови розвитку вчорашніх школярів не лише як майбутніх юристів-практиків, а й патріотів своєї країни, лідерів, що будуть конкурентоспроможними на ринку праці після завершення вузу.

Питанню навчально-виховної роботи на юридичному факультеті ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» приділяється особлива увага. Можна сказати, що на факультеті навчання і виховання — це органічно єдиний процес формування професійних і громадянських якостей фахівця, що має на меті підготовку високоосвічених спеціалістів з глибокою національною та патріотичною свідомістю, широкою правовою, мовною, морально-етичною культурою, почуттям господарської відповідальності та ініціативи, сучасним економічним мисленням. Формування студента як носія української культури, інтелігента, високопрофесійного фахівця та патріота України є головним завданням виховної роботи на факультеті, а відтак — обов'язком колективу викладачів і співробітників. Сучасний студент у майбутньому — патріот своєї країни, соціально-активна особистість, вихована на традиціях поваги до людини, людської гідності, до батьків та своєї Батьківщини. Запорукою цього є, насамперед, усвідомлення викладачем факультету себе не стільки педагогом — «ретранслятором» певних наукових знань, а вченим-дослідником, для якого важливішим є вміння не стільки давати відповіді, скільки розставити акценти на проблемних питаннях, спонукаючи студента до мислення, самостійного пошуку відповіді. Педагогічна творчість і майстерність викладачів, факультету — це не тільки результат реалізації засвоєних ними новітніх освітніх технологій, скільки вияв їх моральної та інтелектуальної культури, їх бажання та спроможність бачити в особі студента свого помічника та майбутнього колегу.

Зазначені засади було покладено в основу системи виховної роботи на юридичному факультеті, провідне місце у якій займає інститут *кураторства*. Функціонування даного інституту базується на положеннях законів України «Про освіту» від 23 травня 1991 р. [5], «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 р. [6], а також поло-

женні «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р. [7], положенні про куратора академічної групи, затвердженого наказом ректора КНЕУ імені Вадима Гетьмана від 14 травня 2007 р. та положенні «Про кураторів-консультантів навчальних груп, помічників кураторів груп та кураторів-наставників курсів юридичного факультету», затвердженого розпорядженням декана юридичного факультету від 27 травня 2005 р.

Куратор-консультант академічної групи з перших днів допомагає студентам сформувати колектив групи, проводить як індивідуальну, так і групову організаційно-виховну та культурно-освітню роботу, встановлює зв'язок з батьками студентів, з'ясовує особистості проблеми студентів, надає їм першу комунікативну допомогу, здійснює педагогічний контроль за навчальним процесом, дотриманням студентами моральних та етичних норм поведінки в навчальних корпусах і гуртожитках.

З самого початку запровадження інституту кураторства Вченою радою факультету було прийнято рішення призначити кураторів-консультантів навчальних груп з числа найдосвідченіших наших колег-викладачів. Проте, як показав досвід, спільну мову зі студентством також швидко знаходять і молоді талановиті педагоги. Вони розуміють внутрішній світ та потреби студента, їм ближчими та зрозумілішими є молодіжні проблеми, вони більше часу відводять на спілкування з молоддю.

Серед методів виховної роботи кураторів-консультантів академічних груп можна виділити: проведення систематичних зборів зі студентами відповідної групи та обговорення на них питань навчально-виховного процесу, залучення колективу групи до участі у факультетських і загально університетських заходах, організація та проведення різноманітних екскурсій тощо.

Обов'язок щодо організації та координації роботи кураторів-консультантів на відповідному курсі закріплено за кафедрами юридичного факультету ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана». Кафедри планують виховну роботу серед студентів курсу, розглядають у затверджують плани роботи кураторів-консультантів, а також контролюють їх виконання.

Кураторство на юридичному факультеті ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» є лише одним з елементів у складній системі навчально-виховної роботи, яку проводить факультет у процесі підготовки юристів господарсько-правової спеціалізації.

Зрозуміло, що навчальний процес на юридичному факультеті не обмежується опануванням студентами теоретичних знань, у світлі сучасних вимог компетентність майбутніх спеціалістів суттєво збагачується переддипломною практикою студентів. Зокрема, студенти юридичного факультету ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» проходять переддипломну практику на таких базах практики, як: апарат Верховної Ради України, Кабінет Міністрів України, Міністерство юстиції України, Міністерство фінансів України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Конституційний Суд України, Верховний Суд України, обласні та міські суди загальної юрисдикції та господарські суди, а також крупні підприємницькі структури тощо. Неоцінимий практичний досвід студенти набувають також через роботу в юридичній клініці «Соціальна справедливість», яка з 2002 року є структурною одиницею юридичного факультету і спільним проектом з виданням «Голос України».

Керівництво юридичного факультету ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», виховуючи нове покоління юристів-патріотів і професіоналів, не займає позицію стороннього спостерігача, а докладає зусиль до того, щоб кожен випускник факультету реалізував той величезний потенціал, що був отриманий у стінах університету. Факт піклування факультету про працевлаштування своїх випускників свідчить про серйозну турботу про їх долю, їх майбутнє, наочно демонструє ставлення керівництва факультету до розуміння та розв'язання найактуальніших проблем нашого студентства. Так, на факультеті створена та функціонує *Рада по працевлаштуванню*, яка спільно з громадською організацією «Асоціація випускників юридичного факультету ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», сприяє забезпеченню студентів юридичного факультету робочими місцями після завершення вузу. А випускники факультету можуть обіймати посади юрисконсульта підприємств, державних установ та організацій, юриста у сфері господарської та міжнародної економічної діяльності, відповідних фахівців у правоохоронних органах, інспектора податкової служби, інспектора митної служби, спеціаліста контрольно-ревізійних органів, спеціаліста органів соціального забезпечення, інспектора якості продукції, викладача права у навчальних закладах, наукового співробітника науково-дослідних організацій і лабораторій, інші посади, що потребують вищої юридичної освіти.

У той же час, досвід переважної більшості європейських країн переконливо свідчить, що *студентське самоврядування* є дієвим

засобом виховання молоді у дусі кращих демократичних традицій. Юридичний факультет ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» має розгалужену систему студентського самоврядування. Адже за допомогою студентських структур, що діють на юридичному факультеті, студенти можуть не лише захищати свої права, свободи, а й організовувати студентське життя, задовольняючи соціальні, культурні, економічні та інші інтереси.

Взагалі, в Україні студентське самоврядування є порівняно новою формою організації студентів вищих навчальних закладів. Фактично його було започатковано в 2002 р. із прийняттям Закону України «Про вищу освіту» [5], де передбачено створення у вищих навчальних закладах органів студентського самоврядування, які покликані сприяти гармонійному розвитку особистості студента, формуванню у нього навичок майбутнього організатора, керівника. Крім цього, на необхідності забезпечення подальшого розвитку студентського самоврядування наголошується і в Указі Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» від 4 липня 2005 р. [8]. У ньому зазначено, що на органи студентського самоврядування покладено відповідальне завдання щодо зміцнення демократичних засад управління у вищих навчальних закладах.

На юридичному факультеті ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» функціонують такі структури, як *студентське профбюро* та *Рада факультету*, у діяльності яких себе проявляють найталановитіші, найактивніші та орієнтовані на результат студенти. Основним завданням профбюро є захист соціально-економічних прав і інтересів студентів та організація студентського дозвілля. Очолює профбюро Голова. Відповідно, Раду факультету очолює студентський декан. Студентське самоврядування діє з метою створення гармонійного розвитку особистості студента, формування навичок як організатора, так і керівника, допомоги в опануванні знань.

Зважаючи на викладене, можна сказати, що, хоч ці дві структури покликані виконувати, з одного боку різні функції, з іншого — мета у них одна — впорядкування студентського життя. Впорядкування в даному контексті розуміємо як здійснення заходів, спрямованих на реалізацію прав та інтересів студентів, організацію їхнього дозвілля, культмасових заходів і спортивних змагань, представництво інтересів студентства тощо.

Саме завдяки налагодженому механізму функціонування цих двох студентських структур і реальному механізму їх взаємодії

студентські роки і повинні стати кращими і найцікавішими роками життя сьогоденішніх наших студентів.

Студентське самоврядування, з організаційної точки зору, є досить складною, але й досить дієвою структурою. Широке коло наданих йому повноважень створює можливість оперативного вирішення повсякденних ситуацій, що виникають у такому бурхливому та неординарному студентському житті. Саме це й сприяє забезпеченню статусу самоврядності, визначає його як одну із основних форм самоорганізації студентської молоді на юридичному факультеті.

В умовах сьогодення питання студентського самоврядування у вищих навчальних закладах освіти набуває значної актуальності. Адже, студентське самоврядування є вагомим чинником формування у молоді навичок управління, організаторської роботи, керівництва та наполегливості. Якісна вища освіта є показником інноваційного розвитку і, зрештою, економічного процвітання держави. А формування особистостей з власним світоглядом і принциповою життєвою позицією є не менш вагомим завданням вищої школи.

Саме органами студентського самоврядування було ініційоване створення факультетських символів: прапору, гімну та гербу. Окрім цього, було розроблено Морально-етичний кодекс студентів юридичного факультету ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», який прийнято було спільним рішенням органів студентського самоврядування та вченою радою юридичного факультету. Все це підтверджує тезу про те, що навчання нерозривно пов'язане з вихованням, оскільки освічена людина, в першу чергу, повинна бути вихованою людиною, що здатна працювати у команді, проявляти ініціативу та захищати свої права та права інших.

Окрему увагу на юридичному факультеті ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», як одному з важливих напрямів навчально-виховної роботи зі студентами, відведено *художній творчості*, адже на сучасному етапі становлення державності України та розбудови її як незалежної, демократичної, правової держави національна культура виступає як духовна сила, що консолідує націю, виховує покоління, небайдуже до національних цінностей. Процес відродження української культури тісно пов'язаний з відтворенням окремих феноменів культурного життя, переосмислення їх методологічних засад і ролі у формуванні національного менталітету.

Новому суспільству потрібні не просто фахівці в традиційному розумінні цього слова, а люди з новим типом мислення, люди творчі, ініціативні. Сьогодні ми всі усвідомлюємо, наскільки інтелектуально розвиненою і духовно здоровою буде наше студентство, наша молодь, настільки багатою буде наша держава. Молодий талантизм, через творчість якого трансформуються наша неповторна українська самобутність, культура, традиції, історія, повинен стати основою розквіту нації, її надією і вірою у майбутнє. Економічний розвиток нації неможливий без розвитку духовного, лише здорова мораль може відтворити здорову економіку.

Студентське життя не обмежується тільки навчальним процесом. За час навчання студент юридичного факультету повинен не лише здобути професійні знання, а й збагатитись духовно, вдосконалити особисту культуру, навчитися спілкуватися і працювати з людьми. А тому на юридичному факультеті функціонує Центр художньої творчості юридичного факультету та створено всі умови для розвитку та підтримки будь-яких творчих починань студентів, організовуються та проводяться різноманітні масові заходи, приділяється насправді велика увага ролі художньої творчості в організації дозвілля студентів.

Активно співпрацюють викладачі та студенти над підготовкою та виданням факультетської газети «Правознавець». Вона є однією із своєрідних основ об'єднання колективу. Адаже колектив факультету дбає не лише про підготовку відповідальних і висококваліфікованих юристів, а й про виховання справжніх громадян, патріотів нашої держави. Також важливим напрямом роботи студентів і викладачів можна визначити функціонування *Телестудії юридичного факультету (ЮФ-тв)*, за допомогою якої студентам і викладачам доноситься інформація державного, університетського та факультетського значення.

На юридичному факультеті ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» також функціонує *Клуб цікавих зустрічей*. Метою створення Клубу є забезпечення дозвілля та культурно-освітніх потреб не лише студентів, а й викладачів факультету; усесторонній розвиток різноманітних талановитих ідей, а також об'єднання та задоволення їх професійних, творчих та інших інтересів. Діяльність Клубу передбачає організацію цікавих та яскравих зустрічей з відомими політиками, народними депутатами, юристами, діячами науки, культури і спорту. Студенти мають можливість безпосереднього живого спілкування із видатними особистостями-

ми: задавати питання, обговорювати актуальні проблеми сьогодення, ділитися своїми думками та ін.

Керівництво юридичного факультету знаходиться в постійному пошуку нових цікавих ідей, вдосконалення форм роботи Клубу цікавих зустрічей, вивчаючи інтереси колективу, як студентів, так і викладачів, намагаючись зробити їх життя цікавим і змістовним, наповненим новими знайомствами і враженнями, спілкуванням.

Із вступом України до Болонського процесу більшість навчальних закладів нашої держави поступово, не без певних труднощів, перейшла на кредитно-модульну систему. Не вдаючись до детального аналізу всіх наявних проблем цієї системи, можна звернути увагу на головну, про яку неодноразово доводилось чути від досвідчених викладачів: система письмових іспитів призводить до того, що на виході з вузу ми маємо юриста, котрий не володіє словом, адже він звик висловлювати свої думки лише письмово. Нові реалії життя, бурхливий розвиток інформаційних технологій сприяли тому, що нині студентам доступний надзвичайно великий обсяг знань, і завданням викладача є лише спрямування студента в потрібне русло. Крім того, сам викладач теж має йти в ногу з часом. Сьогодні викладач, котрий читає класичну лекцію, конспект якої він підготував кілька років тому, навряд чи зможе «втримати» аудиторію. Звісно, важливим питанням є й теоретична підготовка майбутнього юриста, яка залежить від змісту навчання, особистості викладача та власне від прагнення самого студента здобути ці знання. Певна річ, це впливає на якість отриманих знань, проте дає переваги при влаштуванні на роботу після отримання диплому — є практичний стаж роботи. А це кінцева мета навчання — отримати гідне місце роботи, на якому можна застосувати свої знання, отримати нові вміння та навички.

Проведений вище аналіз особливостей юридичної освіти у Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» дозволяє зробити висновок, що керівництвом факультету при створенні навчальних програм наук (дисциплін) згідно з стандартами юридичної освіти, використано багато різноманітних ідей щодо навчально-виховної роботи, що дозволяє студенту-юристу не лише здобути юридичні знання, але й вчитися їх правильно використовувати на практиці, бути високорозвиненою, високоморальною та принциповою людиною. І в цьому контексті, освіта на юридичному факультеті ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», кажучи

словами А. Ейнштейну, є тим, що залишається після того, коли забувається те, чого навчили.

Список використаних джерел

1. Юридичний факультет КНЕУ — 15 років після відродження / В. Ф. Опришко (кер. авт. кол.), О. І. Ющик, Л. О. Савенкова [та ін.]; Київ. нац. екон. ун-т імені Вадима Гетьмана. — К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. — 386 с.
2. Основи демократії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / авт. кол.: М. Бессонова, О. Бірюков, С. Бондарчук та ін.; за заг. ред. А. Колодій; МОН України, Ін-т вищ. освіти АПН України, Укр.-канад. проєкт «Демократична освіта». — К.: Вид. «Ай Бі», 2002. — 684 с.
3. *Герасименко Т.Є.* Стандарти юридичної освіти та Болонський процес в Україні [Електронний ресурс]: International Conference: Higher Education in Ukraine: Internationalization, Reform, Innovation. — К. — 2012. — Режим доступу: http://educationconferenceua2012.org.ua/doc/papers/Gerasymenko_UA_Paper.pdf
4. *Тацій В.Я.* Проблеми вищої юридичної освіти в Україні: нові виклики сучасних реалій // Право України. — К., 2009. — № 1. — С. 4—8.
5. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 № 1060-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР від 20.08.1991 р. — К.: 1991. — № 34, ст. 451.
6. Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 № 2984-ІІІ // Відомості Верховної Ради України від 17.05.2002. — К.: 2002. — № 20, ст. 134.
7. Положення «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах»: Затверджене Наказом Міносвіти України від 02.06.1993 р. № 161.
8. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» 04.07.2005 № 1013/2005 // Офіційний вісник України від 22.07.2005. — К., 2005. — № 27, с. 30, ст. 1542, код акту 32924/2005.

Стаття надійшла до редакції 06.09.13.

Г. О. Федоренко,

к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ В УКРАЇНІ

Як зазначав видатний філософ епохи Просвітництва Шарль Луї Монтеск'є, «людина, передусім, підлягає дії законів виховання...